

UTTALELSE FRA ARBEIDSUTVALGET I MELLOMKIRKELIG RÅD I ANLEDNING FN'S VERDENSKONFERANSE MOT RASISME, FREMMEDFRYKT OG ANNEN FORM FOR INTOLERANSE, DURBAN, SØR-AFRIKA

Klar tale om rasisme

FNs Verdenskonferanse mot rasisme, rasediskriminering, fremmedfrykt og annen form for intoleranse går i disse dager av stabelen i Sør-Afrika. Den omfattende diskriminering, vold og drap vi ser i dagens verden gjør konferansens tema og dens plassering svært viktig. Spenninger mellom ulike grupper av land i forberedelsesarbeidet har imidlertid skapt en mindre fruktbar prosess enn det var grunn til å håpe på. Det er sterkt å beklage.

Hovedårsaken til at spenningene er så store, er mange staters manglende vilje til å erkjenne at rasisme også er et problem i eget land. Disse statene hevder at rasismen i andre land eller på andre kontinenter utgjør problemet, og nekter å diskutere problemer i eget land. Norge har valgt å forholde seg til rasisme mot den samiske befolkning i sin forberedelse. Det fortjener honnør. Likevel kunne vi ønske at Norge hadde maktet å spille en mer aktiv brobyggerrolle mellom land i Nord og Sør. Vi ser heller ikke at Norge har vært dristig nok, når det gjelder å gå inn i noen av de mest sensitive temaene.

Det internasjonale kirkefelleskapet har spilt en aktiv rolle i arbeidet mot rasisme. Mange kirker bærer byrdene av noen av rasismens verste former. Samtidig erkjenner vi at kirkenes ledere for ofte har vært med å spre mistillit og skape splid mellom folkegrupper. Samtaler om nasjonalisme og etnisitet må derfor med større alvor føres mellom kirkeledere fra ulike folkegrupper. Målet må være å bekrefte alle menneskers likeverd, verdien av mangfold. Kirkene må være uredde og klare i sin tale mot rasisme i alle dens former og overalt hvor den trer fram.

India

I forberedelsesprosessen før FN-konferansen har Kirkenes Verdensråd arbeidet sterkt for at den mest omfattende og systematiske forskjellsbehandling av en folkegruppe, nemlig diskriminering basert på arbeid eller avstamning i mange asiatiske land må bli en del av dagsorden på konferansen. Omfanget er størst i India, der svært mange av de anslagsvis 200 millioner daliter lever i uverdige livsbetingelser, selv om indisk lovverk forbyr kastebasert diskriminering. Også i andre land finnes tilsvarende diskriminerende praksiser. Kirkene i disse landene arbeider aktivt for rettighetene til de marginaliserte gruppene. Dette arbeidet oppfattes å rokke ved den etablerte samfunnsorden i disse landene, og det er mulig å forstå angrepene mot kristne som en slik defensiv reaksjon.

India motsetter seg sterkt utkastet til slutterklæring fra konferansen. Vi forventer at Norge forsøker å bygge en allianse med land for å få en henvisning til denne formen for diskriminering, samt konkrete tiltak for å bekjempe problemet. På dette vitale feltet må FN-konferansen våge å tale sant, selv om det støter en stor stats selvfølelse.

Situasjonen i Midt-Østen og faren for stigmatisering

I år har det norske samfunn markert at det er 150 år siden den såkalte "jødeparagrafen" ble opphevet i vårt land. Arbeidsutvalget i Mellomkirkelig råd mener det idag er grunn til å rette oppmerksomheten mot den stigmatisering mange jøder, både i vårt eget land og internasjonalt, blir utsatt som følge av den sterke internasjonale fordømmingen av Israels okkupasjonspolitikk

av Vestbredden og Øst-Jerusalem. Denne må aldri få føre til at en hel folkegruppe blir omtalt i negative ordelag. Uenigheten om hvordan FN-konferansen skal adressere både den grunnleggende politikken og de konkrete overgrepene i Israel-Palestina-konflikten, er av de mest spenningsfylte punktene på dagsorden i Durban. Norge bør bidra til at fokuset rettes mot tiltak for å avhjelpe situasjonen, slik at konferansen ikke utarter til en krangel om karakteristikk av motparten.

Videre er det tre andre områder hvor vi mener at Norge burde innta en mer aktiv holdning.

Migrantarbeideres rettigheter

I mange land er mange migrantarbeidere nær sagt rettsløse. Dette gjelder særlig dem som har kommet til et land utenom de offisielle kanalene, men også migrantarbeidere som har kommet på fullstendig lovlig vis, blir utsatt for en omfattende diskriminering. Vi hilser velkommen signalet fra regjeringen om at den vil vurdere FN-Konvensjonen om migrantarbeidere og deres familier (av 1990) på nytt. Videre forventer vi at Norge i arbeidet med å redusere omfanget av illegal transport og handel med mennesker ikke utsetter ofrene for enda større belastninger og krenkelser.

Romanifolket

Selv om omfanget av diskriminering varierer mellom land, er det ingen tvil om at behandlingen av romanifolket representerer en av de største menneskerettighetsutfordringene i Europa. Norge erkjenner problemet, men vi spør om Norges kategoriske avvisning av asylsøkere fra romanifolket, nå senest Bulgaria, viser stor nok forståelse for den situasjonen disse lever under. Norge kan også bidra økonomisk for å styrke statenes kapasitet til å sikre rettsbeskyttelse for romanifolket. Vi vil også i denne sammenheng understreke kirkenes ansvar for å bygge inkluderende fellesskap.

Rasismens økonomiske konsekvenser

Et annet meget vanskelig tema i forberedelsesprosessen har vært ønsket om en form for økonomisk kompensasjon for slavehandelen. Kravet rettes mot vestlige land fra hovedsakelig afrikanske land. Kirkene har lenge argumentert for en større overføring fra Nord til Sør, men Den norske kirke ser ikke at diskusjoner rundt et slikt kompensasjonsfond vil være særlig fruktbare. Andre mer konkrete og målrettede fond i FN-systemet mangler finansiering, og det er ikke grunn til å tro at et vedtak som er gjort motvillig, vil utløse store midler. Det er også verdt å minne om at minst like mange slaver ble transportert til den arabiske verden som til Amerika. Derimot må Norge stille seg positiv til å ta opp den økonomiske rasisme, for eksempel at befolkningsgrupper i mange u-land ikke har god nok beskyttelse mot skadelige effekter av ressursuttapping eller annen næringsvirksomhet. Dette gjelder særlig urfolk, som vil lide ekstra av en forringelse av naturgrunlaget.

FNs Verdenskonferanse om rasisme har hatt mange muligheter til å gå avsporet underveis til Durban. Det har heldigvis ikke skjedd. Nå er konferansen i gang. Den brede norske delegasjonen kan bidra til at FN-konferansen våger å tale sant om aktuelle rasismen.

UTTALELSE FRA MELLOMKIRKELIG RÅD FOR DEN NORSKE KIRKE

Stortingsvalget og internasjonal solidaritet

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke beklager sterkt at valgkampen hittil i så stor grad har handlet om avgifter, skatter og muligheter for økt forbruk for alle. Det er uverdigg å gjøre et Stortingsvalg til valg mellom småting sett i et globalt perspektiv.

For kirken er rettferd for marginaliserte mennesker i vårt eget land, internasjonal fattigdomsbekjempelse og globalt miljøansvar blant de viktigste spørsmålene som våre politikere skal velges for å ivareta.

Vi forventer derfor at alle partier i de kommende ukene før valget klargjør hvilke konsekvenser deres valgløfter og planer vil få for disse spørsmål.. Spesielt gjelder dette konsekvensene det får for Norges mulighet til å føre en politikk som gjør rettferd for de marginaliserte i vårt eget samfunn, verdens fattige millioner og internasjonalt miljøansvar til jobb nr. 1. Ansvar for en slik klargjøring kan de politikere som stiller til valg 10 september, ikke løpe fra. Mellomkirkelig råd oppfordrer alle velgere til å ha dette ansvar i tankene når de legger sin stemme i valgurnen.

